

49. JH

JIRÁSKŮV HRONOV

FESTIVAL ZÁJMOVÉ UMĚLECKÉ ČINNOSTI 1979 – 1980 NA
POČEST 35. VÝROČÍ SLOVENSKÉHO NÁRODNÍHO POVSTÁNÍ
A 35. VÝROČÍ OSVOBOZENÍ ČESKOSLOVENSKA SOVĚTSKOU
ARMÁDOU.

A. Jirásek: Kolébka

Foto: J. Kratochvíl

▲ Dnes, v předvečer zahájení Národní přehlídky amatérských divadelních souborů, uvede brněnské Dělnické divadlo při Obvodním kulturním a vzdělávacím středisku Brno V inscenaci Jiráskovy hry Kolébka, v úpravě a režii F. Klačky. Je třeba připomenout, že brněnský soubor zaujal na minulých ročních Jiráskových Hronovů zejména představením Bukovčanova hry Sníh nad límbou a inscenací hry Jordana Radičkova Sníh se smál, až padal, kterou přeložil Miloš Vojta. Se souborem soustavně spolupracuje režisér Pavel Rímský, jehož vklad do práce kolektivu je velmi užitečný a důležitý.

POROTA 49. JIRÁSKOVA HRONOVA

Předsedou poroty je Jaromír Šnajdr, herec Divadla pracujících v Mostě; tajemníkem Viktor Oktábec, pracovník ÚKVČ; členové odborné poroty: dr. Vladimír Štefko, šéfredaktor časopisu Javisko; doc. dr. Jan Císař, CSc, pedagog DAMU v Praze; prof. dr. Vojtěch Trapl, pedagog DAMU Praha; dr. Milan Obst, CSc; doc. František Štěpánek, režisér Divadla Na Vinohradech a pedagag DAMU, Praha; Antonín Vorel, šéf výpravy Divadla bří Mrštíků Brno; Jaroslav Šindelář, Praha; Tomáš Engel, dramaturg Divadelního ústavu, Praha.

Přijíždějí za divadlem

„Stává se každým rokem, že tu potkáváme přátele, dobré známé, krátce řečeno lidi, s nimiž nás všechny spojuje společný zájem v jeden pracovní kolektiv; tak bychom mohli možná charakterizovat a nejméně v jednom rozměru také postihnout jednotlivé ročníky Jiráskových Hronovů,“ říká místopředseda MěstNV v Hronově, Z. Široký. „O tom všem bychom mohli všichni, kdo dobře známe atmosféru divadelních přehlídek na pokračování vyprávět a každé z těchto vyprávění by vlastně bylo příběhem o lidech, o jejich zaujetí pro amatérské divadelnictví, které je jim všem společné. To je asi největší důvod, proč mnohé z nich na počátku léta posedne jakýsi neklid, takže nám posílají dopisy, které vyjadřují mnoho krásného a častěji posílají přímo konkrétní objednávky vstupenek a noclehů v době, kdy ještě o programu Jiráskova Hronova nevíme ve skutečnosti vůbec nic. Vedle takové korespondence je ještě mnoho dalších fakt, přímých i nepřímých setkání, která jako by určovala a přesně vymezovala vztah divadelních souborů k divadelní přehlídce.“

Pro nás je to o důvod více, abychom připravám jednotlivých ročníků, a to každý podle svých možností, věnovali co nejvíce nezbytné práce, zejména v přípravné fázi přehlídkového týdne, která může být jeden rok delší, jindy zase poněkud kratší, podle okolností. Ale míra času, kterou přehlídce věnujeme, není snad tím nejdůležitějším. Mnohem podstatnější úlohu hraje především (Pokračování na str. 2)

2 • 79

Z brněnského představení hry A. Jiráska Kolébka; na programu dnes v 16.30 a 19.30 hodin v Jiráskově divadle.

Přijíždějí za divadlem

(Pokračování ze str. 1)

zájem hronovské veřejnosti, která ze všech sil Hronovy podporuje, snažíc se o to, aby prostředí pro přehlídku i její návštěvníky bylo co nejpříjemnější, aby se tu dobře cítili a jejich vztah k Hronovu se prohluboval. Tak to cítíme my, v tomto městě a jsem přesvědčen, že právě ve vztahu k věcem, které se nás všech stejně dotýkají, bude patrně klíč k tomu, že i ti starší z nás přesně sledují přípravu i průběh Jiráskových Hronovů a pečlivě přičítají léta, která se velmi často hromadí v pěkný sloupek číslic. Bývají mezi námi i účastníci všech ročníků Jiráskových Hronovů, pamětníci všech nebo většiny představení a co důležitějšího, jsou to zpravidla lidé, kteří po celý život schraňují veškerou dostupnou dokumentaci se vztahem k amatérskému divadelnictví, to znamená, že také k hronovským přehlídkám.

Historik by dovedl velmi přesně říci, co znamená z hlediska regionálního výzkumu třebas jen deset let — jak těžko se často sbírají podkladové dokumenty, které by mohly přesněji určit charakteristiku období nebo určitý typ dobrovolné práce.“ (r)

O Jiráskových Hronovech bylo napsáno mnoho úvah, každoročně je ve středu pozornosti stranických a státních orgánů jeho příprava a průběh, nehledě na zájem, který o amatérskou divadelní přehlídku projevují sdělovací prostředky. Za léta to znamená velmi zajímavý okruh názorů na smysl a principy amatérské divadelní prá-

49. JIRÁSKŮV HRONOV

ce, to především, a potom také na konkrétní spolupráci okresních metodických zařízení s divadelními soubory, která je někde na vyšší úrovni, jinde zase postrádá konkrétní orientující základnu, již se má stát dobrovolný aktiv pracovníků, delegovaných divadelními soubory do kolektivu poradních sborů.

V Amatérské scéně (č. 6., str. 9 — ročník 1972) je publikován zajímavý článek o tom, jak se utvářejí skutečné vztahy mezi divadelními soubory v konkrétních podmínkách a profesionálními kulturními pracovníky, jejichž základní povinností je dokonale znát dosavadní vývoj práce souborů, podmínky v nichž působí, zkrátka všechny činitele, které mohou mít podstatný vliv na rozvoj inscenační práce.

Je zvláštní, že od té doby uplynulo několik let, a problém, který je stále ochotníci contra metodici, metodici versus ochotníci naznačován, má stále stejnou aktuálnost, a často bývá řešen jen dílčím způsobem, zpravidla na úrovni samotných divadelních kolektivů. Ačkoli jde o okruh otázek, k nimž se pravidelně vracíme i diskuse na Jiráskových Hronovech, někdy jaksi nesměle a spíše na okraj všech ostatních zájmů, promítajících se do myšlenek provokovaných přehlídkovými inscenacemi, přece jen jsou právě tyto otázky neobyčejně živé a mají svůj význam právě v souvislosti s 49. Jiráskovým Hronovem.

(Pokračování na str. 3)

Napsali o nás

Loňský 48. Jiráskův Hronov má už svou bibliografii, jde zejména o rozборы, úvahy, články a recenze divadelních představení, uveřejňované v denním tisku. Vedle nich ovšem zaznamenala to podstatné také televize a rozhlas v pohledech do zákulisí Jiráskova divadla, v rozhovorech se členy a režiséry souborů.

Ještě však nedozněl loňský Jiráskův Hronov a už tu bylo další téma, spjaté s letošní přehlídkou. Nejprve k němu zaujala stanovisko na základě dostupných informací ČTK kratičkou zprávou, která proběhla denním tiskem, vzápětí, snad s první informací o programu Jiráskova Hronova přišel okresní tisk na Náchodsku Nový čas, krátce potom uveřejnil přesný termín přehlídky i s programem 49. Jiráskova Hronova deník Práce krátkou notickou a v týdnu před zahájením uvedla rozsáhlý článek o programu východočeská Pochoďen.

Soudě podle zájmu redakcí, bude i 49. Jiráskův Hronov středem pozornosti novinářů, snad pro zajímavou programovou skladbu, nehledě k tomu, že důležitým rysem letošní divadelní přehlídky je blížící se padesátiletí. — Právě k tomuto jubileu bude možné v Hronově denně objevovat množství historického i současného materiálu, ať už díky archiváliím a jiným dokumentům uloženým v Jiráskově muzeu nebo ve stanoviscích účastníků, členů divadelních souborů, členů poroty i přípravného výboru.

-r-

A. Jirásek: Kolébka (DS při OKVS Brno V).

Foto: J. Kratochvíl

Ani v období celookresní dovozené se v hronovském ZK MAJ nezastavily přípravné práce; konec konců na pracovnících klubového zařízení pravidelně spočívá každý detail související s organizací ubytování návštěvníků, které je zajišťováno ve spolupráci s MěstNV v Hronově, jednotlivými institucemi i jednotlivci. Další důležitou otázkou je distribuce vstupenek a zabezpečení mnoha dalších organizačních úkolů, na nichž se vedle profesionálních kulturních pracovníků podílí také celá řada aktivistů klubu, jejichž jména důvěrně znají

Na návštěvě v závodním klubu

návštěvníci Jiráskových Hronovů, protože jsou to právě oni, kdo zajišťuje bezprostřední informační služby v kanceláři na náměstí, zakládá objednávky noclehů, vstupenek a stravenek — zkrátka jsou to lidé, jejichž posláním je být denně k dispozici návštěvníkům Hronova, řešit nejrůznější problémy s operativností a zájmem, jehož podstatou je dlouholetá zkušenost a krásný vztah k této práci.

V uplynulých několika málo dnech bylo v závodním klubu neobyčejně živo, vždyť zpracovat v poměrně krátkém termínu veškerou dokumentaci, nezbytnou pro vnitřní provoz přehlídky, není nikterak snadné a taková práce vyžaduje vedle nezbytného zaujetí také obětavost, která nebývá spojována s časem — úkol je dán, proto do druhého srpna musí být všechno uspořádáno, v pořádku, aby se návštěvníci nesetkávali se zbytečnými průtahy. Je obdivuhodné, že pracovníci ZK MAJ každoročně všechno stihnou, a včas — dobrým vysvědčením jejich práce je poděkování všech, kteří přicházejí, ale přicházejí se i rozloučit. Je to nepochybně krásný pocit — vědět, že v tak náročném časovém období, v týdnu doslova nabitém událostmi, stojí za potřebou přesně a včas zabezpečit veškerý provoz Jiráskova divadla, všechny druhy služeb, jež klub poskytuje, dobrá organizační příprava a hluboké zázemí v lidech, kteří mají svou práci rádi, protože je to práce pro druhé.

A tak dnes očekávají první návštěvníky 49. Jiráskova Hronova, ty známé z minulých let i ty, kteří přijíždějí zcela poprvé. Mnozí tu už získali domovské právo, jako například Láďa Lhota, který je doma všude, kde je divadlo a nejvíce snad zde, v Hronově. Poprvé přijíždějí zpravidla mladí nebo zcela mladí lidé, kteří tu hledají první zkušenosti, na které bude možno později navázat — o ně je také dobře postaráno od prvního okamžiku, stejně jako o stovky dalších. —r—

49. JIRÁSKŮV HRONOV

[Pokračování ze str. 2]

Stále se stává, že odborní pracovníci, kteří se zabývají problematikou amatérského divadelnictví v okresním měřítku, mívají do souborů natolik daleko, že často navrhnou představení souboru na vyšší typ přehlídky, aniž by je zhlédli a pakliže už měli možnost stanovit kolektivní názor na inscenaci, často jejich charakteristiky (zpravidla řadící daný kolektiv mezi nejlepší v okrese) ubližují souboru v tom, že kolektiv nebylo řečeno takřka nic o podstatě jeho práce, málokde se jí zabýval, ještě ve stádiu zkoušek a na základě zhlédnutého představení je potom porota doporučila na „nějakou přehlídku“. Naštěstí tomu tak nebývá vždy, ale nejrůznějších podkladů takto chápané podstaty metodické práce máme stále ještě dost a dost. Přitom byli členové amatérských divadelních souborů, režiséři, herci i scénografové v průběhu několika uplynulých let postupně zapojováni do nejrůznějších typů škol a školení, stejně se jich zúčastňovali metodici okresních kulturních středisek a přece někde něco nevychází.

Ve Východočeském kraji mají soubory velmi zajímavou zkušenost z jednotlivých tříd lidové konzervatoře, je to vsutku škola, která klade na posluchače vysoké nároky, založené na jejich samostatném studiu, porovnávání výsledků práce v kolektivu a díky vynikajícímu vedení specializovaných tříd vzniká nevšední pracovní kontakt mezi posluchači i pedagogy. V minulém školním roce byla otevřena třída pro členy okresních porot, kteří mají tolik zapotřebí oprostít se od léta uplatňovaných pracovních stereotypů a být skutečným nástrojem metodického působení v souborech s veškerou autoritou, vynoucí ze znalosti zázemí, ale především ze znalosti oboru a jeho vnitřních zákonů, z nichž není radno ustupovat.

[Pokračování v č. 4]

Zítřka v odpoledním a večerním představení uvede divadelní soubor z Prachatic inscenaci hry Maxima Gorkého Na dně. Na snímku Z. Přibyla Zlata Hubáčková v roli Nataši.

Před více než deseti léty jsem u hronovského splavu narazil na podivně vytvářelého mladého muže, který na rozdíl od většiny mladších i starších neměl v ruce rybářský prut, ale expozimetr a přes rameno brašnu, s níž ho potkávám dodnes. Stál tam tenkrát a čekal na světlo. Měl už za sebou úctyhodnou praxi fotografa, kterého zajímá všechno, co je v po-

Kouzelná skříňka Pavla Rejtara

hybu, co obsahuje součást atmosféry všedního dne a také zvláštnosti velkých událostí. — Archiv negativů Pavla Rejtara je neméně úctyhodný, než jeho rychlost fotografa-reportéra, jeho schopnost být právě na takovém místě, kde o něco jde, ve snaze zachytit samu podstatu věci.

Patří k lidem, pro něž žádné téma není všední, který se šíl s fotoaparátom natolik, že tvoří jednu bytost, jejímž jediným cílem je pokus o zachycení přítomnosti. Často sedával s Karlem Mincem a rozprávěli o divadelní fotografii, o mnohých úskalích, která jsou s ní spjata i o tom, jak je nutné učít se divadlu, abychom je mohli přes objektiv vidět co nejpřesněji. Od té doby se k reportážní, dokumentární a výtvarné fotografii připojila v širokém autorském rejstříku Pavla Rejtara také fotografie divadelní, pravda, dokumentující práci domácího hronovského souboru nebo některé inscenace Jiráskových Hronovů. Ale mnohé z těchto snímků snesou i náročná srovnání (například seriál z hronovské inscenace Skaláci [zpravodaj č. 1. 49. JH, str. 1]). Zcela zákonitě se brzy objevil na hronovských festivalech s konkrétním posláním — dokumentovat pomocí objektivu mimodivadelní život přehlídky. — Ujal se tohoto úkolu s nevšední pílí a máme-li dnes k dispozici unikátní snímky nejrůznějšího druhu, rozličných žánrových i námětových okruhů, pak je to díky archivu Pavla Rejtara.

Ale vedle svého dosti mnohostranného zaměření má tento hronovský autor ještě jeden dar, který ho přivedl do blízkosti sdělovacích prostředků, a to je schopnost autenticky zobrazovat podstatné události, oddělit informující fakta od nedůležitých, vedlejších informací. Snímky, které uveřejnil v denním tisku i v časopisech naznačují směr, kterým se ubírá fotografie publicistického typu v jeho pojetí. Zvláštní a cenné na něm je, že se snaží spojit zkušenosti, které získal i v pokusech o výtvarnou, technickou nebo ryze dokumentární fotografii.

DNES — PÁTEK 3. SRPNA

V 11 hod. byl zkontrolován daný stav hronovského Jiráskova divadla, nakolik je připraveno na provoz během přehlídky. Po prohlídce všech zařízení a prostor bylo divadlo na dobu jednoho týdne předáno PV 49. JH.

● 11.30 hod. — první amatérský divadelní soubor, Dělnické divadlo při Obvodním kulturním a vzdělávacím středisku Brno V už přijel do Hronova a byl slavnostně přivítán před budovou Jiráskova divadla.

● 16.30 hod. — V předvečer zahájení přehlídky uvádí Dělnické divadlo při OKVS Brno V, odpolední představení hry A. Jiráka Kolébka; večerní představení začíná v 19,30 hod.

● 16.00 a 19.00 — salónek učňovské školy Českého svazu spotřebních družstev v Hronově je i v letošním roce místem, kde se budou setkávat zástupci PV 49. JH s oficiálními hosty. Před odpoledním a večerním představením je už dnes salónek k dispozici.

● 22.00 hod. — tradiční akce Kruhu přátel Jiráskova Hronova, Oheň přátelství uzavře dnešní program; za účasti Dělnického divadla z Brna se po večerním představení setkají účastníci JH v Jiráskových sadech.

ZÍTRA — SOBOTA 4. SRPNA

● 8.00 — na pravidelném zasedání budou jednat členové Přípravného výboru 49. Jiráskova Hronova o organizačních otázkách, spojených s přípravami prvního dne přehlídky.

● 13.00 hod. — Slavnostní přivítání Divadelního souboru Městského kulturního střediska v Prachaticích, v témže čase budou na 49. JH přivítáni členové hronovské poroty — učňovská škola — třída určená pro práci poroty.

● 15.00 hod. — Mimodivadelní pořady letošního 49. JH zahajuje koncert Velkého dechového orchestru SZK ROH Náchod.

15.00 hod. — Setkání s oficiálními hosty přehlídky — salónek učňovské školy.

● 16.00 hod. — Oficiální zahájení 49. Jiráskova Hronova před Jiráskovým divadlem.

17.00 hod. — Na tuto dobu je připravena tisková konference pro novináře — vinárna hotelu Sokol.

● 16.30 a 19.30 hod. — Divadelní soubor MěKS Prachatic — odpolední a večerní představení hry M. Gorkého: Na dně.

Tenkrát hrála dechovka ANEB JAK SE DĚLÍ STOVKA

„Je tu příjemně, je tu dobře“, takový je přibližně obsah mnohých dopisů a pohlednic, které v mezidobí přicházejí do Hronova ze všech koutů naší republiky. A mnohé z nich přicházejí také do prodejny Lahůdek, která ve vědomí návštěvníků získala si své trvalé jméno Stovka. Adresátem bývá vedoucí Zdeněk Jelínek — je to nakonec i jedna z forem ocenění jeho práce, která výraznou měrou přispívá k zabezpečení všech druhů služeb v Hronově, a to nejen v průběhu přehlídky amatérského divadla; nicméně jsou to právě divadelníci, kdo neváhají vhodit do schránky dopis nebo pohlednici adresovanou vlastně Hronovu.

Avšak letos, bylo to na konci června, stalo se něco neobvyklého — jednoho pátečního odpoledne se otevřely dveře a do oblíbené kavárničky vstoupili muzikanti v uniformách, nástroje se jim jen leskly a hráli a hráli, samé krásné melodie. A v sobotu zas!

Najednou jakoby odněkud zaválo kouzlo Hronová, vzpomínky z dopisů a pohlednic byly rozděleny všem, a tu snad mnohé napadlo, že možná jsou svědky toho, jak se dělí Stovka; pravda jenom na dvakrát, protože hronovská dechovka přišla zahrát jen Zdeňkovi Jelínkovi. Přišla však i řada blahopřání, možná o něco málo všednějších, ale stejně krásně přijatých. A po neděli začal nový den; stejně pracovní jako ty předcházející, protože skutečnou Stovku nikdo nerozdělil, to ne.

Přátelé všude, všechny nitky vedou sem, tak bychom mohli říci snad to nejdůležitější, co většina hronovských návštěvníků vypráví, když se jich náhodou sejde víc. Když se našel někdo, kdo by sledoval frekvenci názvu, či spíše přezdívky jedné hronovské prodejny, byli bychom patrně překvapeni, jaké místo zaujímá v rozhovorech i myšlenkách. Jistě to není náhoda, protože každý tu najde pozoruhodné, může si popovídat, každý každého zná, zkrátka atmosféra, jaká nebývá všude. Bez lidí, kteří ji pomáhají budovat, by jistě nebyla taková jaká je, příjemná, téměř jako doma. Nikdo nezůstane na pochybách, že jejím nositelem je vedoucí milé kavárničky, Zdeněk Jelínek, proto ta blahopřání, dopisy a pohlednice od přátel, jichž je možné napočítat stovky.

S blahopřáním nakonec přicházíme i my a věříme, že i letos najdeme své místo mezi spoustou přátel vedoucích hronovské prodejny, kteří sem tak rádi přicházejí.

-r-

● Opravujeme — nedopatřením došlo k chybě v prvním vydání hronovského zpravodaje, a to v uvedení telefonního čísla Závodního klubu MAJ Hronov; správně čís. telefonu zní 921 147. — Omlouváme se pracovníkům ZK MAJ i těm, kteří se snad nedovolali.

● V průběhu 49. Jiráskova Hronova bude v Jiráskově divadle instalována výstava, jejímž pořadatelem je Krajské kulturní středisko v Hradci Králové. Účastníci se budou moci seznámit s fotografiemi, které na loňském 48. JH pořídili dva autoři — Z. Svoboda a P. Rejtar.

● Péči o novináře bylo pověřeno Okresní kulturní středisko v Náchodě, respektive jeho ředitel, soudruh Jiří Marbach. Veškeré informace o programu Jiráskova Hronova, propagační materiály i denní pořad budou k dispozici na tradičním místě v učňovské škole.

● Letošního ročníku přehlídky se zúčastní skupiny zahraničních pozorovatelů z několika zemí. Jejich program byl předložen přípravnému výboru na minulém zasedání — počítá se s pravidelnou návštěvou hronovských představení; diskusemi s členy poroty, přípravného výboru i oficiálními hosty přehlídky.

● Z ateliéru akademického malíře Ivo Švorčíka pochází letos hronovská přehlídková výzdoba, návrh programového plakátu přehlídky, stejně jako výtvarné řešení záhlaví zpravodaje a obálky programu 49. JH. Ivo Švorčík spolupracuje s MěstNV v Hronově po celý rok na řešení nejrozmanitějších propagačních úkolů.

● Fotodokumentaci letošního ročníku Jiráskova Hronova budou zajišťovat dva fotografové — pro potřeby Krajského kulturního střediska v Hradci Králové Z. Svoboda a pro potřeby PV 49. JH Pavel Rejtar.

● Kruh přátel Jiráskova Hronova vydal v letošním roce pro členskou základnu informační tisk s programem přehlídky, s informacemi o programu KP JH během hronovského týdne — pozvánku vytiskla Severografia v Červeném Kostelci.

JIRÁSKOV HRONOV — zpravodaj Národní přehlídky amatérských divadelních souborů č. 2. 1979. Do tisku připravil Milan Marek. Vydává Přípravný výbor 49. Jiráskova Hronova. - Vytiskly Vyšehodocheské tiskárny, provoz 13, Hronov. - Pátek 2. srpna 1979. - Cena 1,- Kčs. - Povoleno VĚKNV pod čj. kult./589/79/a.